

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

BIBLIOTEKA
UNIwersytecka
W WARSZAWIE

Ewa
Kobierska-Maciuszko

Błędy, których mogliśmy uniknąć.
Polskie budownictwo biblioteczne po 1989 r.

Największe inwestycje ostatniego 30.letnia – nowe gmachy

- Biblioteka Śląska
- Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
- CINI BA (Katowice)
- Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego
- Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego
- Biblioteka Uniwersytetu Wrocławskiego
- Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego

Największe inwestycje ostatniego 30.letnia – modernizacje i rozbudowy

- Książnica Pomorska (Szczecin)
- Biblioteka Jagiellońska
- Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego
- Biblioteka AGH (Kraków)
- Biblioteka Politechniki Wrocławskiej
- Biblioteka Raczyńskich
- Biblioteka Główna m.st. Warszawy i Woj. Mazowieckiego

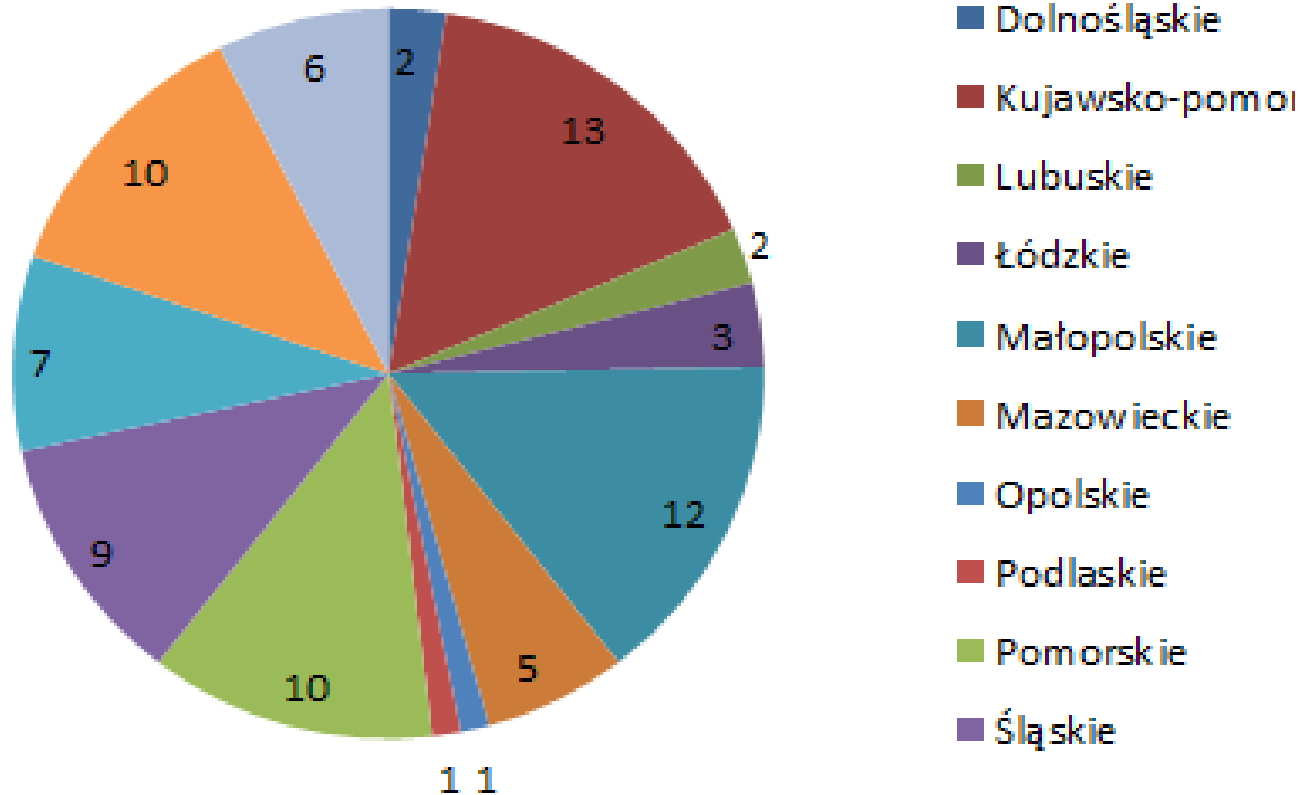
Dlaczego o błędach?

- O sukcesach wiemy już bardzo dużo – zob.: konferencje SBP w 2008 (WBP, Kielce), 2011 (Bib. Pol. Pozn.), 2014 (Bib. Raczyńskich)
- Długi czas – zmieniały się technologie tworzenia informacji bibliotecznej i udostępniania zbiorów, zmieniały się style korzystania z bibliotek
- Kluczowe pytanie – czy budowanie nowych bibliotek wciąż jeszcze ma sens?

Ankieta

- Do kogo wysłałam ankietę? - rodzaje bibliotek: akademickie, publiczne, pedagogiczne, szkolne
- O co pytałam? - rodzaje błędów
- Kto odpowiedział? – 81 odpowiedzi
- Jak odpowiedział?

Odpowiedzi – w podziale na województwa

Odpowiedzi – w podziale na typy bibliotek

■ Akademska/szkoły wyższej

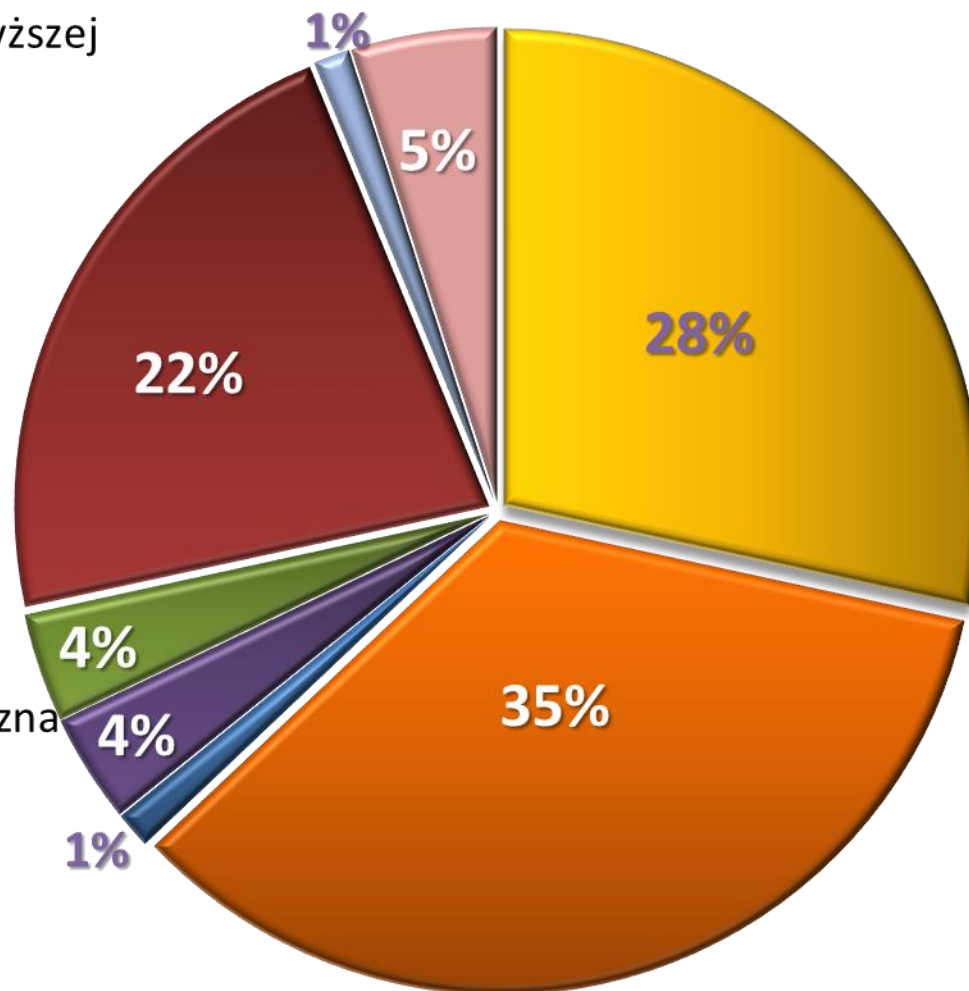
■ Gminna

■ Miejska

■ Miejsko-gminna

■ Naukowa/Specialistyczna

■ Powiatowa/miejska

Rodzaje błędów (w mojej ankiecie)

- Inwestorskie
- Urbanistyczno-architektoniczne
- Organizacyjno-funkcjonalne
- Techniczne
- Marketingowe

Błędy inwestorskie

- Skomplikowane relacje: inwestor-architekt-bibliotekarz
- Ustawienie priorytetu funkcji bibliotecznej przed innymi aspektami, np. funkcją reprezentacyjną gmachu, kosztami...

Błędy inwestorskie – przykłady (1)

- *Relacje niełatwe, trudno było przekonać inwestora i architekta do współpracy (bibl. akad.)*
- *Brak relacji inwestor-bibliotekarz; naszych sugestii raczej nie brano pod uwagę (bibl. gminna)*
- *Nierzetelny, kosztorys, nieuwzględniający wszystkich potrzeb, np. wyposażenia; przeszacowany kosztorys (nie wykorzystano całej dotacji (bibl. miejska)*
- *Ryzykowne rozpoczęcie prac przy braku pełnego finansowania >>> etapowanie inwestycji i zmiany projektu (bibl. akad)*

Błędy inwestorskie – przykłady (2)

- *Projekt wnętrz o kilka lat wyprzedzał realizację – niektóre rozwiązania się zestarzały (bibl. miejska)*
- *Modernizacja zrobiona bez udziału architekta wnętrz (bibl. miejska)*
- *Budynek wpisany do rejestru zabytków, wynikły stąd pewne ograniczenia (bibl. miejska)*
- *Zachowano wystrój dworku a nie biblioteki (bibl. gminna)*

Błędy urbanistyczno-architektoniczne

- Lokalizacja biblioteki względem centrum obsługiwanego społeczeństwa
- Funkcjonalność i ekonomiczność rozkładu przestrzennego wewnątrz – czy adekwatna w stosunku do programu użytkowego (czy ten ostatni w ogóle istniał?)
- Końcowy wyraz estetyczny (w odczuciu użytkowników i bibliotekarzy)

Błędy urbanistyczno-architektoniczne – przykłady (1)

- *Rozkład przestrzeni wewnątrz niefunkcjonalny i nieelastyczny, nie do zmiany (bibl. gminna)*
- *Lokalizacja na uboczu, trudno skomunikowana z głównymi traktami miasta (bib. Miejska)*
- *Brak wiatrołapu, brak dojazdu (bibl. akad.)*
- *Brak przestrzeni magazynowej*
- *Trzy filie biblioteki gminnej na trzech piętrach w tym samym budynku (!)*

Błędy urbanistyczno-architektoniczne – przykłady (2)

- *Biblioteka powstała poza kampusem głównym (bibl. akad.)*
- *Brak połączenia między parterem a piętrem (trzeba użyć klatki schodowej należącej do innej instytucji) (bibl. miejska)*
- *Jest podjazd dla niepełnosprawnych, nie ma windy (biblioteka jest na piętrze)*
- *Skośne ściany nie pozwalają na ustawienie wyższych regałów (bibl. miejska)*

Błędy urbanistyczno-architektoniczne

- *Różnica poziomów $\pm 1,5$ m między starym budynkiem a dobudowanym - liczne schody i podjazdy (bibl. akad.)*
- *Lokalizacja zbyt blisko rzeki, niedostateczna izolacja piwnic (bibl. akad.)*
- *Biblioteka na obrzeżach miejscowości, trudno skomunikowana (bibl. gminna)*

Błędy organizacyjne i funkcjonalne

- Stara i nowa biblioteka:
  - Gotowość biblioteki na zmianę
  - Nowa organizacja zbiorów i usług
  - Nowe technologie dostępu do informacji

Błędy organizacyjne i funkcjonalne – przykłady

- *Tylko zwiększyliśmy powierzchnię magazynów i czytelni – nie zmieniając nic w organizacji zbiorów i usług (bil. akad.)*
- *Zbiory specjalne na ostatnim piętrze - trudna regulacja temperatury i wilgotności (bibl. akad.)*
- *Pracownie konserwacji zbiorów w przyziemiu - słabo doświetlone (bibl. akad.)*
- *Strefa wejścia – wąsko, nieczytelnie, daleko do pierwszego punktu informacji (bibl. akad.)*
- *Biblioteka na III piętrze w budynku ogólnouczelnianym – daleko i gorąco (bibl. akad.)*

Błędy techniczne

- Obliczenia powierzchni i pojemności – na ile lat wystarczy nowy gmach?
- Jakość projektów branżowych:
  - Wod-kan, w tym klimatyzacja
  - Sieć elektr., komp.,
  - Oświetlenie
- Bezpieczeństwo ludzi i zbiorów
  - Ppoż.
  - Kontrola dostępu do pomieszczeń

Błędy techniczne – przykłady (1)

- *Klimatyzacja – brak lub źle działająca – niewydolna lub hałaśliwa (wiele większych bibliotek)*
- *Brak badań mykologicznych księgozbioru (bibl. akad.)*
- *Okna, których nie można otworzyć, klamki pod sufitem (kilka bibliotek)*
- *Monitoring nie spełnia swojej roli (źle rozmieszczone kamery) (bibl. miejska)*

Błędy techniczne – przykłady (2)

- *Modernizacja częściowa – bez kompletu instalacji (bibl. miejska)*
- *Doświetlenie i oświetlenie – duże przeszklenia w elewacjach i dachu, przy braku żaluzji, powodują efekt olśnienia (bibl. akad.)*
- *Magazyny zamknięte z regałami tradycyjnymi – rozwiązanie nieekonomiczne (bibl. akad.)*
- *Niedoszacowana powierzchnia magazynów – za chwilę zabraknie miejsca (bibl. miejska)*
- *Brak sieci komputerowej (2006! – bibl. miejska)*

Błędy marketingowe

- Promocja biblioteki w nowej lokalizacji
- Siła przyciągania interesariuszy – czytelników indywidualnych, partnerów merytorycznych i biznesowych
- Biblioteka w mediach (wszelkich)
- Marketing wewnętrzny – między buntem a entuzjazmem naszej załogi ;)

Błędy marketingowe

- *Brak błędów – promocja w ramach działań związanych z programem finansowania (wiele bibliotek)*
- *Biblioteki są nadal traktowane po macoszemu, w byle jakich pomieszczeniach sprzed 50. lat (bibl. gminna)*
- *Słaby marketing wewnętrzny – „opozycja” wobec zmian*
- *Czy umiemy wystawić „stragan przed sklep” ? (ekm)*

Jak ich uniknąć?

- Współpraca z inwestorem, projektantem, wykonawcą od pierwszego dnia projektu (a nawet wcześniej)
- Pograniczne bibliotekarstwa i architektury – to przygoda a nie opresja!
- Praca z czytelnikami i zwierzchnikami
- Praca z zespołem – przygotowanie zmiany

Dziękuję za uwagę

e.maciuszko@uw.edu.pl

*Dziękuję Pani **Iwone Ruść** (Centrum NUKAT BUW)
za pomoc w przygotowaniu i opracowaniu ankiety*